

Vukoman Jokanović
ČOVEK PETE DIMENZIJE

Urednik
Zoran Kolundžija

Copyright © Vukoman Jkanović, 2021.

Nijedan deo ove knjige ne može biti reprodukovan, snimljen ili emitovan na bilo koji način: elektronski, mehanički, fotokopiranjem ili drugim vidom, bez pisane dozvole izdavača.

Vukoman Jokanović

ČOVEK PETE DIMENZIJE

PROMETEJ
Novi Sad

Reč autora

Ova knjiga nastavlja priču iz moje dve prethodne knjige, svedočeci o beskrajnim mogućnostima koje se otvaraju pred čovekom, samim tim što prvi put u svojoj istoriji ima jedinstvenu priliku da postane kokreator evolucije, zadobijajući tako deo božanske moći, koji mu otvara beskrajne puteve izazova.

Ona, nažalost, svedoči i o večnoj borbi čoveka sa samim sobom, koji ostaje, uprkos tome, zarobljen lancima svoje moći, koji su uzrok svekolike mržnje i zla, koje večno traje. Ona govori i o našim razlikama koje su naizgled beznačajne, i baš zbog toga, u našim poremećenim umovima, toliko uvećane, da odjednom postaju nepremostive, stalno iznova sejući u naša srca strah i mržnju, koji utiru put prema zločinu, koji kao neka beskrajna reka niže se jedan za drugim, opravdavajući sve prethodne.

Naša posisana mržnja sa majčinim mlekom i epske priče o opasnostima koje vrebaju iza svakog plota od nevernika (a nevernici su svi oni koji Boga nazivaju drugačijim imenom i drugačije se Bogu mole), kojima se nadaju naša tek rođena deca, stvaraju iluziju da je dobro sve što je naše, ma kako ono bilo i da je sve ono što dolazi od drugih samo po sebi zlo, da bi nam naši vlastodršci opijeni moći, lakše stavili povez na oči i vodili nas kao slepce u kaljugu koja nas kao živo blato usisava u sebe.

Sve su to razlozi zbog kojih ćemo i pored zvezda koje nam se tako omamljujući smeškaju i zavode nas da krenemo put njih, otvarajući u našim srcima put do božanske ljubavi, pre završiti sa glavom na pločniku, dok će naše srce opijeno mržnjom i strahom iznova birati ono što nas vodi u neprohod. Ona mržnja kojom smo u kolevcu zadojeni i

bolesna volja za moć, koja na njenu piramidu dovodi najgore od svih nas, ona je ta koja u nama uvek prevlada, kada je naše srce u nedoumici i kada strah ili pretnja zagospodare njime.

Ubijaju nas, baš zato što smo mi pre toga ubili sami sebe. I Bog ljubavi koji se smeška i kao decu nas bodri dok pokušamo da dosegneмо njegovu magiju koja oblikuje sve postojeće, tada je bespomoćan, budući da smo sami zatvorili svaki put koji vodi ka njemu, trujući svoje srce beskrajnom mržnjom. I umesto da sledimo tu iskru, koja daje snagu, krepkost i veru da je moguće dosegnuti i nemoguće, birajući put ljubavi, mi uvek biramo put koji nas je već toliko puta odveo u sunovrat, put s lepila i mržnje.

Ova knjiga postavlja hiljadu pitanja i daje neke od odgovora na ta pitanja zašto je to baš tako, prolazeći kroz čitav prethodni vek, i ulazeći i u vek koji se tek otvara pred nama, koji su prepuni stradanja i bolnih događaja, od kojih ponekada zbog njihove strahote, čovek zanemi.

Ali to je i knjiga koja pleni pričama o ljubavi koje moste sve razlike, i knjiga o ljudskoj plemenitosti, od koje zastaje dah. Takva je potresna priča koja govori o prijateljstvu između Jelene i Fatime, koje su i same bile svedoci nekih užasnih događaja koji su se dešavali tokom poslednjeg rata u Bosni.

Ono što ovu knjigu, pored svega toga, čini jedinstvenom, je i to što je ona predvidela da se nešto slično pandemiji korone, koja već godinu dana okiva celi svet, bilo je za očekivati da će da se dogodi i pre nego što je bilo i ikakve najave o njoj, sledeći logiku da svako zlo, ako je uopšte moguće (a knjiga je jasno pokazala kako je to tehnički moguće), nažalost uvek se dogodi, zbog toga što je u naše gene utkano i prokletstvo želje za neograničenom moći, koja posledično vodi ka tome.

San nobelovca Dženifer Doudne za 2020. koji je opisan u ovoj knjizi, izričito nagoveštava nebrojene strahove o potpuno nepredvidivoj budućnosti, koja nam sledi, jer ako čoveku date moć, onda je njegov put u sunovrat, sasvim izvestan.

Prvi deo

Na stazi bogova ili stazi koja vodi u sunovrat

Još pod uticajem sna koji ga je celu noć mučio, vraćajući mu se po ko zna koji put u svest čim bi zatvorio oči i ponovo utonuo u san, David odbaci sa sebe pokrivač, istežući se još jednom svom snagom pre nego što je ustao iz kreveta i otišao do kupatila, puštajući prvo mlak mlaz vode na sebe, da bi sebi došao, a onda i hladan mlaz, koji je sada šibao po njegovim plećima i grudima, osećajući kako krv počinje da struji u njegovom telu, donoseći mu radost života, koja se budila u njegovim pospanim ćelijama. Obrisa telo snažno se trljajući peškirom, i potom ogrnu bademantil i ode u kuhinju. Oseti kako ga prožima snažna žeđ dok je odvrtao slavinu da mlaki mlaz vode isteče, da bi onda, kada je napokon krenuo mlaz hladne vode, skupio dlanove, počevši halapljivo da pije iz njih, kao što je to činio nekada kada je bio dete, na gradskim česmama, koje su bile razasute svuda po trgovima malene varošice u kojoj je svojevremeno živeo. Oduvek je mislio da voda ima bolji ukus ako se pije iz vlastitih dlanova.

Zamisli se posmatrajući kako voda u vrtlozima otiče kroz slivnik, i kako ga neka magična snaga vuče da i sam potekne za njom, ulazeći u cevovode koji vijugaju kao zmije, noseći svu tu prljavštinu sa sobom, zavijajući i u slapovima spuštajući se kroz taj svet tame u dubine krvotoka cevovoda koji napokon završavaju negde duboko u zemlji, ili se pojavljuju nenadano ulazeći u dubinu neke reka, čije srce potom postaje zatrovano svim tim otpadom, koji nas tako neumoljivo sa svih strana zapljuskuje. A onda mu pogled skrenu na stranu ugledavši mrlju na zidu, koja je sada bila tako očigledna, tako da se zapita kako je moguće

da je nije video pre. Mrlja je verovatno pripadala nekom živom stvoru, koji je tu zauvek ostao, svedočeci o prolaznosti života, jer nakon svih avantura i iskušenja koja nam život pruža na kraju uvek ostane samo jedna obična mrlja, pre nego što se i ona ne pretvori u ništa, nagrižena zubom vremena koje je neumoljivo. Potom ga misli prenese na prošlo letovanje, osećajući kako mu u glavi izranja slika nečeg toliko tananog i tajanstvenog, poput nevidljivih valova koji ispod vode miluju morską travu.

Priseti se noćnog sna i podiđe ga jeza. Nije bio siguran da je to bio samo san i da on nije imao u sebi nečeg čudno simboličnog, što bi moglo tek da se desi. Još mu je u uhu bio prisutan škripavi zvuk koji se pretvarao u jezivo cvilenje nekog udaljenog psa, koji se verovatno borio za život usred beline što je bila okovala celu planinu. Kolibica u kojoj je boravio, da bi pobeđao od svakodnevnog vreva gradskog života, usred te divljine bila je jedini znak prisustva čoveka, dok je sneg okivao okolno drveće okićeno plaštevima snega, koji je bio najahao na grane omorika i jela, što je sve davalo celoj to slici prekrasan izgled.

A onda je odjeknuo neki škripavi zvuk, koji je postajao svaki čas sve snažniji, zvuk koji je podsećao na zvuk lepljivog snega što škripi pod nogama, koji je u toj ledenoj tišini sa sobom donosio napetost i iščekivanje. U pokidanim komadićima sna video je neznanca koji je stajao pred njim, nepomičan i tih, s odsjajem na staklima naočara, koji ih je činio neprozirnim, podsećajući na kristale leda slepljene njegovim dahom i silinom vetra koji je sve u trenu pretvarao u ta kristalna ostrvca, potpuno prigušujući sliku. I tek što ga je ta slika neznanca što korača prema njemu ponela sa sobom, oseti kako se neka užasna hladnoća uvlači u njegove kosti, dok se na fonu njegove svesti pojavljivao lik njegove majke koja je ga je dozivala upomoć, zaglavljena u belini snega.

Zato je, kao bez duše, skočio iz kreveta, otvarajući vrata sa treskom, i istrčao napolje. Ošinut svežinom noći, stresao se od hladnoće, kada se iz vrtloga snega, koji se dizao visoko ka nebu, razlegao majčin vrisak, od koga mu se srce sledilo. To ga je probudilo. Pogledao je na sat koji je ležao na stolu. Ponoć je bila prošla. Zamisli se šta bi san mogao da znači. Budući da su mu se malopredašnje slike stalno vrtele u svesti, nije mogao dugo ponovo da zaspi, da bi napokon, posle izvesnog vremena, nemirno premećući se u krevetu i pokušavajući da usredsredi misli na nešto lepo, kao što je bio njegov poslednji susret sa svojom draganom, koja mu je sada jako nedostajala, polako ponovo utonuo u dremež.

Tek što je oči ponovo sklopio, odjednom mu u snu izroni slika roditeljske kuće. Mama je čvrsto spavala kad je pokušao da se uvuče u kuću nakon prelepe noćne terevenke. Plašio se da je ne probudi, zbog čega se neopaženo uvukao u kuću. Bela lopta mesečine uvlačila se i širila

po podu, sve do bračnog kreveta u kome je majka ležala, već utonula u duboki san. Ta slika bila je toliko snažna i lepa da je prosto lebdeo od sreće kada se kroz noć ponovo oglasio snažan fijuk vetra, dok su prozorska stakla podrhtavala snažno, kao da će u sledećem trenutku da se izglave i da će taj fijuk prodreti u sobu i razneti njene zidove. Majka je i dalje spavala čvrstim snom. Izazvan tim čudesnim naletom vetra, navukao je na noge čizme na koje je u međuvremenu naleteo, ogrnuo dugu bundu koja mu je dovezala do članaka, i izleteo ponovo napolje. Trenutak potom, primeti neku nezgrapnu priliku usred vrtloga kako se uvija i leluja idući mu u susret, sa đavolski iskeženim zubima, dok se oko nje prolamao grohotan smeh, ledeći mu srce.

Svestan opasnosti krenu da se što pre probije uskom stazicom što je vodila ka kući, koja je bila obasjana svetlom svetiljke u dvorištu, koje je sada delovalo sablasno, šiban snagom vetra, pokušava da održi ravnotežu, nakon što ga ta prilika ga naglo cimnu u mimohodu, okrznuvši mu rame. Oseti strašan bol, od kog mu se kidalo celo telo i mračilo pred očima, kada ta neobična silueta, koja jedva da je ličila na čoveka, pored njega ulete u kuću.

Neko vreme nije se mogao da pribere od straha koji mu je okovao noge, pre nego što se malo potom pribrao i ušao u kuću, osećajući kako ga hladna jeza podilazi još jednom, snažnije nego ikada pre. Trenutak kasnije, iskoristivši njegovu zbunjenost, tajanstvena figura je izletela iz kuće, i on je osetio u vazduhu blagi miris parfema svoje majke, dok je figura neznanca odmicala i nestajala gubeći se u gustom okolnom rastinju, uz grohotan smeh koji se širio takvom silinom da mu se činilo da će pokrenuti okolne lavine.

Zbunjen, ušao je u kuću i zatekao ispreturane police, donje rublje je bilo rasuto svuda po podu, sa bračnog kreveta je bio skliznuo heklani pokrivač. Kutijica od crvenog pliša sa nakitom bila je netaknuta, dok se prsten sa dragim kamenjem, skinut sa ruke, sjajio svom snagom. Majka više nije bila u krevetu, i on u toj zbrci pomisli da se možda ne kupa u kupatilu, jer je čuo šum vode koji ga je naterao da priđe bliže vratima kupatila i oslušne, ali bilo je potpuno jasno da nešto nije u redu, jer je voda već izlazila ispod vrata, kvaseći površinu malog zastrtog tepiha, tako da se posle kratkog promišljanja odluči da provali unutra, osećajući kako ga strah sve jače obuzima. Odškrinu pažljivo vrata i potom uglada telo majke, užasno unakaženo, tako da se samo po golim dojka-ma moglo jasno razaznati o kome se radi. Njena kosa bila je spleljena od ugrušaka krvi, usta su joj bila iskrivljena, a grudi unakažene brojnim ubodima noža. Debeli mlazevi krvi sa strane bili su dokaz da joj je pre-rezana najmanje jedna arterija dok je srce još uvek kucalo.

Kad se probudio sa vriskom, od kog mu se činilo da tlo podrhtava pod njim, nije se više usuđivao da zaspi, nemo buljeći prema prozoru, kroz koji se probijala svetlost uličnih svetiljki, pitajući se otkuda tako strašan san, dok je celo njegovo telo drhtalo obuzeto jezom, koja nije prolazila.

Govor arhijereja i Davidova sećanja

Kako je samo priroda čudesna, sa svim tim neverovatnim stvorenjima koja obitavaju u morima i rekama, na kopnu i u vazduhu, koja svojom lepotom zaustavljaju naš dah, pomisli David, dok je godinama nakon tog čudnog sna, posle kog je sledio razvod njegovih roditelja i odlazak sa majkom Magdalenom u Ameriku, najzad odlučio da poseti svoju voljenu baku Milicu u Beogradu, da bi proveo kod nje nekoliko prijatnih nedelja tokom svog vaskršnjeg raspusta. Sticajem neobičnih okolnosti, iako nije bio vernik, odlučio se da ode do Saborne crkve i prisustvuje centralnoj liturgiji, koja je organizovana u tom hramu, ne očekujući ništa posebno.

Liturgija je protekla u jednoličnom pojanju mnoštva sveštenika, predvođenih arhijerejem na kojem se isticala snežna belina njegove haljine ukrašene zlatnim i srebrenim vezom na njegovom nabujalom stomaku, koji je kipeo na sve strane, delujući groteskno. Omofor od bele vune, prebačen preko ramena, na kome su bila izvezena četiri krsta, mitra na glavi, žezlo ukrašeno sa dvoglavom zmijom, upotpunjavali su tako tu neobičnu sliku, u kojoj je svaki detalj na arhijerejevoj odeždi bio simbolički povezan sa Hristovim stradanjem.

Posle liturgije sledila je propoved arhijereja pred masom vernika okupljenih ispred crkve. Njegovo obraćanje okupljenom narodu očekivalo se sa neskrivenom radoznalošću, tim pre što je za njega važno nepodeljeno mišljenje da se radi o vrlo umnom čoveku, čije bi reči, kao kruna cele te predstave, trebalo da sve prisutne, pre nego što se konačno razidu, nadahnu svojom iskričavom jednostavnošću i mudrošću.

Dan je bio prekrasan i Davidovo srce u tom trenutku kucalo je svom snagom, jer posle toliko vremena opet je bio u svom zavičaju, osećajući

kako ga planine, koje je posmatrao dok je leteo iznad njih u avionu, svojim liticama tako magično privlače, dok se između njih provlače reke, te smaragdnozeleno planinske lepote, i jezera koja nose onu magiju koja se ne da opisati, pri svakom novom susretu sa zavičajem. Baka Milica je još bila živa i eto on, njeno čedo, sada već sasvim odrasli momak, dolazio je da još jednom čuje njene reči, da oseti taj pogled koji odjednom živne kao da se u njega useli neka zvezda i njeno srce koje tako snažno uzdrhti dok ga grli svojim staračkim rukama i šapuće mu: „Ti si moje zlato”.

Ta čudesna priroda, koja se sada pred njim raspliće kao vlasi devojačke kose, puna je tih bajkovitih stvorenja, od kojih neka od njih puze, prikovana za zemlju, i vide svet iz svoje perspektive, koja im se čini suviše zemaljskom, dok su neka stalno zagledana u kosmos, dok lete ispod oblaka, i svojim gracioznim telima pokazuju kako je svet pun zadivljujućih raznolikosti.

Dok je slušao govor arhijereja, pokušavajući da što dublje udahne u sebe mirise zavičaja, reči koje su odjekivale oko njega činile su mu se, na njegovo duboko razočaranje, isuviše prazne, zbog čega oseti kako ga neko neobično nestrpljenje počinje obuzimati, dok mu je u dubini duše odjek njegovih reči ličio na zveket lažnih bisera koji pljušte svuda naokolo, omamljujući tu svetinu što se tiskala da bude baš tu, na tom značajnom mestu, koja, umesto da oseti kako se lepota ljubavi razliva u njoj, osećala se skoro nezainteresovano, zverajući okolo i blenući ponajviše u zvanice što su se bile sjatile oko arhijereja, oličavajući tako njegovu moć, dajući Davidu još više razloga da oseti kako i pored sve te lepote koja se razlivala obroncima prelepih brda nanizanih jedna na druga kao đerdan na devojačkom vratu, nešto otužno izbija iz svega toga, pitajući se zar je moguće da ni taj trenutak u kom se govori o ljubavi koju Hrist kroz svoje stradanje nesebično daruje ovoj dolini gubavaca, nije trenutak duboke ljubavi i saosećanja, nego samo još jedna prilika više da se na taj otužni narod prospe gomila reči koje zaglupljuju, reči koje su od silne zloupotrebe postale već toliko otrcane i besmislene da su u Davidu, čije je srce do maločas pevalo od sreće, izazvale nesnosan osećaj praznine, koja ga je prosto bolela.

A onda, najednom, kao svetlo koje izvire iz dubine špilje i pokazuje gde se nalazi izlaz iz tog lavirinta beznađa, odjednom su njegove misli odlepršale i sad više nikoga nije video. Svetina se svela beznačajnu tačku, jer je odjednom osetio kako njegov duh leti i kako se uzdiže visoko, slušajući u svojoj najdubljoj tišini reči mudrosti svoje bake, koja mu je objašnjavala kako čoveku nikada nije jasno gde mu je stvarno mesto, jer je trajno razapet između neba i zemlje, i sanja snove koji su često neostvarljivi, sve dok se jednom zasvagda ne sjedini sa svojim korenom,

privremeno napuštajući svoje snove, koji u njemu stvaraju stalne nedoumice o tome ko je on i koje je njegovo pravo mesto pod suncem.

Njene reči: „Čemu vapaj da se ne saginjemo i ne klanjamo trbuhu, kada smo potpuno opsednuti čarima koje nosi život pun blještavila i sjaja?“, odjekivale su sada još snažnije nego onda kada ih je prvi put izgovorila, smešeći mu se i pričajući mu kao da priča sebi samoj, ne očekujući da je razume.

„Čemu?“ nastavljala je baka Milica, zagledajući se u neku tačku, koja se nije nalazila nigde tu u neposrednoj blizini, nego negde daleko unutra ili vani, kao da je zagledana u beskraj, dok je nastavljala: „Čemu, ako smo zabljesnuti snagom moći koja kao mač preti da nam poseče vrat, ako se imalo uspravimo? Gde je taj tračak ljubavi i inteligencije koje je sam Stvoritelj udenuo u čoveka?“ dodala bi prekrstivši ruke na grudima, kao da govori nekoj udaljenoj sebi, nekoj *sebi* koja se nalazi u beskraju senki što plutaju oko nje, dok se ispred pojavljuje pregršt najrazličitijih svetova koji se kao iz pupka pružaju na sve strane, podsećajući na grane ogromnog usamljenog stabla.

Dok su u njegovoj svesti promicale bakine reči, kada je ta slika, koja je titrala između stvarnosti i magije bajkovitog detinjstva i odrastanja, ponovo iščezla iz njegove svesti, opet se čuo zveket arhijerejevih reči, koje su odjekivale kao udari zvona u napuštenoj katedrali, dok je on u zanosu pričao o čoveku koji se kao rob klanja Stvoritelju – ah, čak i velečasni Nikolaj o tome govori – koji sa mačem u ruci meri svaku sudbinu, i kao što Anubis odmerava svaki greh, svaki otkucaj srca, spreman je da spusti oštro sečivo na glavu podanika, ako uspravi kičmu i ne povije skrušeno vrat, vapijući za životom, ma kakav on bio, dok istovremeno kao tiranin diže svoj mač i seče pomahnitalo, ne obzirući se ni na šta, divlje zveri i ptice i biljke koje su mu date da bi osetio blagodet mira; odjekivale su sve jače u Davidovoj svesti te reči, osećajući jezu kao da je već na strašnom sudu, dok se gomila vernika tiskala okolo, i dok su se ljudi u belim košuljama i odelima po poslednjoj modi šepurili primajući tu svetlost duha koji je dolazio iz njegovih usta, koja se nastavljala do u beskraj sa svojim besmislenim porukama, koje su trebale da njegovu samoživu mudrost prenesu celom bogovetnom verujućem narodu.

A onda, kao kontrapunkt, ponovo je bljesnuo u njegovoj svesti snop reči njegove bake, koja mu je često govorila kako najčešće isprazno zvuče reči nekih samozvanih mudraca, koji nas upućuju na to da pazimo na svoju duhovnu krepkost, jer naš trbuh nije stvoren da njime puzimo po zemlji, budući da čovek treba da teži visinama i da je Božja reč darovana čoveku, dok je život svih bića darovan Bogom. „On“, govorila je baka, ponizno spuštajući glas, svesna da je svaka njena reč nedovoljna da opiše ono neopisivo, „On je taj jedini koji je s bezgraničnom ljubavlju

stvarao ovaj nestvarno uzbudljivi svet, koji s jednakim pravom kao i čoveku pripada morskim delfinima i šarenim leptirima, čija se krilca u hiljadu nijansi najrazličitijih boja presijavaju na suncu.”

„Zar išta istinitije od te lepote svedoči o toj ljubavi, od te raznolikosti, koja sama po sebi potvrđuje iskonsku žudnju samoga Boga da se ostvari kao stvaralac, stvarajući hiljade stvorenja neopisive lepote i čineći sve što je neophodno da tako punom snagom bljesne ovaj svet obilja i nadahnuća, koji na svakom koraku podstiče novo stvaranje?“, odjekivale su u Davidovom uhu bakine reči, mnogo istinitije i bliže onome što je Bog, od onoga o čemu je govorio arhijerej.

„Bog koji je dah naših ćelija i svekolike prirode, zar može biti bič koji vitla iznad glava neposlušnih, i šta to uopšte znači, ako to nije moć za kojom žude oni koji bi hteli da u ime Boga budu njegov mač, i da umesto Boga ljubavi i praštanja, u ime tog njima samo znanog Boga, opašu mač, da bi neposlušnima sekli vratove?“, pomisli David, meškoljeći se i pitajući se šta on ovde radi. Pa ipak, umesto da se udalji, nevoljno odlučio da tu ostane još neko vreme, jer mu je bilo neprijatno da poremeti tu ceremoniju, probijajući se kroz redove pastve, dok je ona pažljivo, ili zevajući, slušala arhijerejeve reči.

„Drago moje dete“, govorila mu je baka pokušavajući da mu objasni zašto je Bog važan, služeći se slikama koje su mu se utiskivale u svest, tako da ih se i sada jasno sećao, dok mu je govorila o tome kako galeb odlaže svoja jaja na peščanoj obali, dok se more nemirno ziba, i vetrovi nemilosrdno šibaju, peneći ga. On to čini tek kada se vetrovi smire, i kad nestane skoro svaki šum koji dolazi iz divljih njegovih dubina, ušuškavajući ih u pesku, da bi potom ležao na njima, nedelju dana, koliko je Bogu bilo potrebno da stvori celi svet, i dobio svoje potomstvo, koje čim se rodi već je na nogama, dok im galeb brižljivo prinosi hranu, od koje rastu njegovi pilići kao iz vode, zadivljujućom brzinom. Zar to nije znak svemoći Božje milosti? Kako drugačije razumeti tu silu koja u svojim nedrima skriva toliko snažnu skrivenu poruku? Kako razumeti da je more mirno dok se sve to dešava, i da baš tada čak i mornari mogu bezbrižno da plove? Kako drugačije do da je to vreme stvaranja, u kome nastaje tajac u prirodi, zbog čega nebeske sile i uragani miruju, da bi im pružili šansu za život, pre nego što ponovo pobesne.

„Da li to znači da je Bog zbog mornara učinio more mirnim, da bi time naglasio trijumf čoveka nad prirodom, kao najsavršenijom Božjom kreacijom“, pitao se David. Dobrota, koja je srce svake religije, dobrota koja je srž iz koje crpi snagu Bog stvaranja, s obzirom na to da je stvaranje zanos i ljubav, koji su međusobno prepleteni, zar nije omogućila da bude stvoren sav ovaj svet u kome iznad modrih morskih dubina lebde galebovi, dok se na njihovoj površini mreškaju talasi koji nekada tako

silno znaju da zaprete, pretvarajući se iz čistog mira u oluje, koje odnose sve pred sobom, dok za sve to vreme zemlja drhti i uragani i lavine besne, otrgnute iz njene utrobe, i preteći survavaju se rebrima pokidane planine, pritiskujući kuće i obarajući stoletna stabla?

Takvi vihori, koji nose sve pred sobom, koji dižu kuće u vazduh, sav taj vrtlog energija, iako tako strašno izgleda, da nas od te siline podilazi jeza, sve je to milost Božja, koja na taj način oplemenjuje svet unoseći u njega strast koja tera čovekov um da se izdigne iznad svih ograničenja i da oseti zvezdanu prašinu koja se kruni po njegovim ramenima dok ostavlja tragove svojih tabana na pesku, utiskujući ih kao večni znak prolaznosti, što samo neki trenutak traje pre nego što sve nestane kao slatka iluzija postojanja. Zato, ako nam je dato perje, to treba da znači da treba da poletimo, da smognemo hrabrost i da zaplovimo kao oblak, a ako nam je dat um, onda to znači da treba njime da pokidamo sve lance i sva ograničenja i učinimo sebe pticom koja strema ka nemogućem, dok se jednog dana ne strmoglavi kao reka u svoje usko korito i čelom svojim udari u stenu, koja bi od saline toga udara mogla i da se raspoluti.

Čemu onda ovaj uskogruđi lelek arhijereja, koji sav važan i rumen u licu, kao da je deo svemoći Stvoritelja, traži od nas da pognemo glave i da kao stado, svojom poniznošću molimo Boga da nam bude naklonjen, iako u isto vreme tražimo mač kojim ćemo deliti pravdu, uzmahujući njime ponosno, jer nam taj duboki naklon roba zauzvrat daje snagu dželata? Odakle mu pravo da propoveda da je čovek mera svemu i da je sva priroda koja nas okružuje nešto što samo nama treba da služi, dok zapenjen na govornici nehajno uzmahuje vitlajući mačem svemoći, uveren da Bog nije bog ljubavi, nego neko potpuno sličan njemu, neko ko pokazuje milost samo prema onima koji mu se do zemlje klanjaju, i koji su spremni da bespogovorno služe, ne samo božanskoj, nego i svakoj drugoj moći.

Dok je stajao tako, skoro nezainteresovano, polako se prebacujući s jedne noge na drugu, i klateći se svojim telom koje je već bilo otežalo od dugog stajanja, posmatrajući taj silni narod koji se svuda naokolo tiškao, pokušavajući da pokaže duboku smernost prema propovedi što je sledila odmah nakon liturgije, nije mogao čudom da se načudi sa koliko strasti govori i kao pevac se šepuri taj zapenjeni govornik, koji je uz to bio sav očaran sobom i ponosan na svoje besmislene reči, uprkos tome što je masa bila sve nezainteresovanija, jedva čekajući da se sve to što pre završi i da se razide. Bilo je očigledno da iz njegovih reči nikako nije uspevala da bljesne ni najmanja iskrica prosvetljenja, zbog čega se njegova brada katkad pomerala nervozno čas levo čas desno, dok se obraćao masi koja ga je do maločas skrušeno slušala. Ta ista masa, iako je sve vreme bila svesna da je sve to samo još jedna predstava, i da je život

nešto drugo, sada je nestrpljivo čekala da na svoju glavu primi blagoslov koji bi poništio sve njene grehe, kojih je bilo u izobilju.

I dok je tako i sam blenuo u tu bezvoljnu masu, sa izvesnom setom i nostalgijom prisećao se nekadašnjih razgovora sa svojom bakom, koja je, pokušavajući da mu približi smisao Božjeg otkrovanja, često navodila primere iz prirode. To je bio najkraći put, koji je ona veoma vešto koristila, da bi mu u srce usadila ljubav prema savršenstvu božanskog stvaranja, koje je po njoj bilo prisutno na svakom koraku.

Jednom takvom prilikom navela mu je primer pčela, koje se, iako sićušne i naizgled beznačajne, vođene instinktom sopstvenog opstanaka, okupljaju u velike zajednice i žive pod istim krovom, umnožavajući združeno plodove svog rada i snažeći svoju zajednicu, zajedno brinući o svom potomstvu. Posle toga, nenadano, kao pri okretu u valceru, dolazila je bakina pouka koja je govorila da je u srcu svakog stvorenja nužno poštovanje prema onome ko se nalazi na vrhu piramide moći, pri čemu, umesto kod ljudi čije vođe biraju laskavci i poslušnici, priroda sama stvara vođu, na osnovu samo njoj znanih kriterijuma. I premda i pčele imaju žaoku kojom jedna drugoj mogu da nanesu bol, one ih nikada ne koriste da bi se međusobno ubijale, govorila bi mu baka, napominjući da one umesto toga, kada se osete bezvrednima, same sebe povređuju i ubijaju.

Koliko je samo to bilo nadahnutije i slikovitije od reči arhijereja, pomisli David. Nije ni čudo onda što su se te reči izlivala kao letnji pljusak u njegovo srce, dok je njegova baka nastavljala da govori kako niko kao one ne poštuje svog vođu. Da li je to suština Božje reči, pitao se David pre nego što se nastavila bakina priča o njihovoj zadivljujućoj umešnosti i savršenstvu sa kojom grade svoje košnice. „Njihova organizacija je zadivljujuća”, dodala bi baka u zanosu, navodeći kako, dok neke od njih revnosno stražare da neki nepozvani uljez ne uđe u košnicu, druge proizvode vosak i traže nektar, osmatrajući oblake, da bi na kraju citirala Sveto pismo koje kaže: „Čuješ li što ti govori prorok? Poučava te da slediš primer sićušne pčele i da je oponašaš. Pogledaj kako je marljiva i koliko je mila. Njen proizvod, nije namenjen samo nekima, jer njena dobrota bez razlike s jednakom blagošću nudi jednaku slast i kralju, kao i prosjaku. Njen plod ne donosi nam samo užitak nego i zdravlje. On, u isto vreme, zaslađuje i leči rane i, iako je po svojoj fizičkoj konstrukciji vrlo krhka, pčela uprkos tome, poseduje veliku snagu mudrosti i krepost ljubavi.”

I sad je razmišljao o tome dok je arhijerej pričao o nečem sličnom, pokušavajući da izazove ushićenje mase, spajajući lepotu device i pčelinjeg saća.

„Kako bih volio, o kćeri, da oponašaš sićušnu pčelu, kojoj su hrana cvetovi. O, kćeri, neka tvoje reči ne šire veo prevare, neka ne budu uvijene u laž; neka budu čiste”, govorio je arhijerej, nastavljajući kako se svet bludnje uvukao u sve postelje, svet nagona, strasti.

„Kako iskinuti iz srca tu paklenu mašinu, natopljenu demonskim ognjem”, pitao se teatralno, dok je David osećao svu gorčinu njegovog licemerja, prisećajući se svih užasa koji su posejali u ime dobra i vrline upravo oni kojima najčešće med sa usana teče, i koji nas uče svemu onome što oni ni u snu ne bi hteli biti.

I dok je uživao u bakinim metaforičnim pričama, kojima mu je otvarala vidike i prenosila svoju ljubav ne samo prema njemu, nego i prema celom svetu, dok ih je opčinjen čudesnom njihovom magijom David gutao, sad ova ista priča bila mu je sasvim drugačija, jer nije nosila onaj duboki mir u srcu njegove bake i uverenje da je sve baš tako. Nije to bila ista poenta, jer je baka to pričala otvorenog srca, dok je arhijerej to govorio bez one lepote ljubavi i mira koju je baka nosila, pokušavajući da na svaki način proizvede utisak nekog ko je blizak Bogu i koji odozgo priča priče, u kojima nema odsjaja ni zrnca ljubavi.

„Istina je da orao odbacuje orlića”, govorio je propovednik, „ako se on pokaže plašljivim i ako obara svoj pogled pred sunčevim zrakama”, nastavljajući zapenjen od strasti, „jer ako nisi dovoljno snažan, onda si predodređen da budeš jedan od gubitnika. Ne možeš tek tako da zaslužiš da živiš sudbinu orla, koji krstari nebom i ustremkuje se na sve živo što puže, pokazujući tako svoju neprikosnovenu nadmoć.”

To je tipična priča za čiji bi se lepak trebalo da uhvati sirotinja, pomisli David. Koliko su samo toplije bile bakine reči, procedi za sebe, prisećajući ih se sa setom: „I kao što orlovi streme prema visinama, ostavljajući za sobom provalije, tako i naš duh treba da stremlji istim takvim visinama. Zato, život orla večno se obnavlja i iznova počinje. Kao što je duša besmrtna, i on vaskrsava u liku Hrista, zahvaljujući veri i Božjoj milosti koja ga kao kiša kropi i uliva mu u srce nadu, da iako smrtni, na neki dublji način u isto vreme smo i besmrtni, podižući se kao ptica feniks iz svog sopstvenog pepela. Umiremo u grehu i rađamo se pročišćeni, da bismo ponovo umrli u novom grehu, kristališući našu dušu sve dok ne dosegne nebeske visine i čistoću. Budući da je orao nadasve simbol duše koja čezne za Bogom, i koja se predaje njegovom svetlu, uzdižući se prema visinama, on leti visoko iznad oblaka, blistajući tako obnovljen, uznoseći se ka nebu sve dok kao lukovica ne bude očišćen od svake žudnje i pohlepe i mržnje, i sve dok ne zablista dijamantskim sjajem u čistoti ljubavi kao dragulj, koji je večan i neponovljiv.”

Te dve priče, toliko slične, govorile su o različitom. Zato mu je bilo veoma tegobno i uspavljujuće slušati arhijerejevu priču, u kojoj nije bilo

ni zrnca ljubavi i lepote što se sama od sebe uvlači u srce i hrani dušu nekom neizrecivom toplinom.

A onda, kada mu se već činilo da će ga uspavati ta gotovo besmislena priča, priseti se još jedne bakine priče. To je bila bakina metaforična priča o rodi, koja nepogrešivo bira svoj cilj i smer kretanja, prelazeći na svom putu celi svet, uvek kao časovnik tačna sledeći svoj instikt i struje vetrova.

„Šta znače za njih beličasti vrhovi najviših planina, okovanih ledom, dok ih s lakoćom preleću zajedno sa svojim jatom, iako su naizgled tako nezgrapne i teške? Nošene svojim instiktom i verom da je moguće savladati svaku prepreku, ma kako preteće ona izgledala, ako u sebi nose veru koja pomera planine one prkose svakoj prepreci koja seje strah i budi očaj i nemoć u slabim dušama što u njima nalaze opravdanje za svoju nemoć. Došavši, tako izmučene beskrajnim daljinama, u samo njima znani predeo, čak i kada su samo na proputovanju ka svom cilju, praveći predah pre nego što opet krenu u avanturu lebdenja iznad plodnih ravnica i planina čiji vrhovi preteći streme put oblaka, ona je prijateljski sklona, i ako nema drugog društva druži se sa vranama, koje su sve vreme čekale te putnike namernike, diveći se njihovoj hrabrosti, dok su one, baš zato što im je oduvek nedostajala hrabrost, ostajale stalno tu gde su, očekujući da sunce napokon pobedi hladnoću zime i useli radost u njihova srca.”

Gde je tu poenta, ako ne u tome da bi ljudi trebalo da uče od takvih stvorenja, kako je lepo obradovati se nekom koga dugo nisi video, iako on živi neki svoj, tebi potpuno neshvatljiv život, koji ni po čemu nije sličan tvome. Ta iskrena radost susreta je ono na šta je čovek zaboravio, okivajući svoje srce samoljubljem kom nema ravna, pokušavajući da svaku stvar posvoji da bi njemu služila. Nema tu nimalo radosti, jer nema ni ljubavi.

„Mi zatvaramo vrata pred pridošlicama dok za njih ptice žrtvuju svoj život, i zanemarujemo gostoljubivost u našim kućama, dok ptice sa svojim pridošlicama dele opasnosti. Mi često ratujemo s onima kojima ptice pritiču u pomoć.”

Mlade rode uče nas da i kada je neko samo olupina od čoveka, oronuli starac, da i tada ljubav čuda čini, jer one nikada ne odbacuju one iz čijeg su semena iznikle, grejući ih svojim goluždravim telima, svojim perjem i krilima, vraćajući im snagu, i čineći sve da ih pripreme bar za još jedan let koji život znači.

„A šta mi radimo?“, pitala se baka. „Ko je od nas spreman da na svoja pleća primi oronulog starca, makar on bio čak i njegov otac? Bože, kako smo sebični i samoživi, glupo verujući da svet počinje od nas. A samo